

ՏԱՍՆ ԵՒ ՎԵՏԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կես տարեկանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ՆԵՐԿԱՅ 1888 ԹԻԻՆ

„ՄՇԱԿ“

ԴՐԱՎԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, Նոյն դիրքով և Նոյն պրոգրամայով: Մենք ստանում ենք սե-
փական ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:
«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլ է, վեց ամսականը 6 ռուբլ:
Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է ԽՐԱՎԱՐԱՐԱՆԸ (Բարձրագույն և Բարձրագույն փողոցների անկի-
նում թափամեծի տանը):
Կայսրութեան ուրիշ քաղաքներէլ «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետևեալ հաս-
ցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du jour-
nal arménien «MSCHAK».

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բարձրագոյն ուսումնարան Թիֆլիսում.—ՆՆՐ-
ԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Մօսկվայից. Ներքին
լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Արտաքին լու-
րեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ԲՈՐՍԱ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒ-
ԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Նշանածը.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

Քանի մի ժամանակ օրանից առաջ տե-
ղական «Нов. Одог.» ուսուցիչ լրագիրը
հարգել էր, որպէս լուր, մի և նոյն ժա-
մանակ նուիրելով այդ լուրերի մի առաջ-
նորդող յօդուած՝ որ Պետերբուրգի կառա-
վարական բարձր շրջաններում ենթադրու-
թիւն կայ հիմնելու Թիֆլիսում մի բարձ-
րագոյն դպրոց: Ենթադրված բարձրագոյն
դպրոցը համալսարան չը պիտի լինի, այլ
մի բազմաբուսական դպրոց:

Մենք աւելորդ ենք համարում նորից
կրկնել այստեղ մեր բոլոր դատողու-
թիւնները մեր երկրի համար բարձրագոյն
դպրոցի անհրաժեշտութեան մասին, միայն
այսքան կասենք, որ ինչ տեսակ բարձրա-
գոյն դպրոց էլ լինի, նա միշտ ահագին
օգուտ էր տայ երկրին, և նրա գոյութիւնը
Անգրիկոսութեամբ մերին աստիճանի ցանկալի է:
Ինչպէս լսվում է, ենթադրված բարձրա-
գոյն դպրոցը կունենայ առ այժմ երեք
բաժանմունքներ. գիւղատնտեսական, հան-
քարանական և մեքենայական:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆՇԱՆԱԾԸ

Խնամախօսները արդէն կատարել էին իրանց
գործը, երբ Թիֆլիս ժամանեց և խրատաֆօր
Մարտինիչը իր ավիտայով: Թիֆլիսի մի քանի
հարուստ ընտանիքների մէջ իրարանցում էր ըն-
կել: Նոյն պատրաստում էին իրանց աղջիկնե-
րին միլիտանտէր խրատաֆօր Մարտինիչի վրա
նաղդելու: Բայց վերջինս զարմանալի ճաշակով
մարդ էր: Նա իր համար պատրաստած հարսնա-
ցունքից ոչ մէկին էլ չը հաւանեց, ասելով այս
մէկի աչքն է ծուռ, այն միւսի ոտն է կաղ, մի
երրորդի քիթն է տափակ, չորրորդը լղար է ու
սև և այլն, և որ ամենապիտանուն է ոչ մէկն էլ
նոցանից ուսում չունի:

—Նա ուղում եմ մի այնպիսի կին, որ լինի ու-
սում առած, հասկացող և աղքի համար աշխա-
տող: Տարեկան վճել եմ 10,000 մանէթ աղքի
համար ծախսել: Կինս պէտք է ինչպէս ուղում է
ինքն այնպէս կարգադրէ, ուղում է ուսումնարան-

Անշուշտ կարելի է վիճել այն բանի
մասին թէ բարձրագոյն դպրոցներից ո՞ր
տեսակը աւելի օգտուէտ էր լինէր մեր
երկրի համար՝ համալսարանը, թէ տեխ-
նիական, մասնագիտական բաժանմունքնե-
րով բազմաբուսական բարձրագոյն դպրոցը:
Գործնական տեսակէտից, ի հարկէ, բազ-
մաբուսական դպրոցի գոյութիւնը Թիֆ-
լիսում, աւելի ցանկալի էր լինէր մեր եր-
կրի համար, քանի որ Անգրիկոսական ու
հիւսիսային Կովկասը շատ հարուստ են
այլ և այլ բնական բերքերով, ուրեմն տեխ-
նիական բարձրագոյն դպրոցը անտարակոյս
կուսումնասիրէր մեր երկրի բնական հա-
րստութիւնները և կը պատրաստէր տեղա-
յի ինտելիգենցիայից երկրի պահանջների
հետ ծանօթ ուսումնական մասնագէտնե-
րին, որոնք իրանց ուսումը աւարտելուց
յետոյ անմիջապէս գործնական կենսին
մէջ մտնելով՝ մեծ օգուտ կը տային երկրին,
մշակելով երկրի հարստութիւնները: Բայց
և անուրանալի է այն ճշմարտութիւնը, որ
համալսարանը իր գոյութեամբ միշտ ահա-
գին օգուտ է տալիս երկրին, բարձրացնե-
լով երկրի ինտելիգենցիայի մակերեսը:

Ահա հարաւոր յիշեալ երկու տեսակ բարձ-
րագոյն դպրոցներից մինի գերազանցու-
թիւնը միւսից հիմնաւորապէս և զրակա-
նապէս վիճելու համար, հարկաւոր է նախ
հաստատ կերպով ուսումնասիրել երկրի
պահանջները, հարկաւոր է ձեռք վիճակա-
գրական թւանշաններ հաւաքել թէ ո՞ր-

ներ բաց անի, կարգադրողներին օգնի, բարեկո-
ծական ընկերութիւններ հիմնի, վերջապէս ինչ
ուղում է անի:—Այ, ես ինչպիսի մարդ եմ, կըրկ-
նում էր ամեն տեղ խրատաֆօր Մարտինիչը իր
անձնաւորութեան հետ ծանօթացնելու համար, և
քէֆը զալիս էր, երբ իր մասին ասում էին թէ՛
աղգասէր և բարեգործ մարդ է...

Չը նայելով խրատաֆօր Մարտինիչի այս գե-
ղեցիկ յատկութիւններին ու ձգտումներին, գեղե-
ցիկ և ուսում առած օրիորդները անխնայ մեր-
ժում էին նորա առաջարկութիւնը: Նա ապշած
էր մնացել:

—Այ անպէր, ասեցէք նրանց, որ փող է—փող
չառ ունեմ. նրանցն է բոլորը, ինչ ուղում են ա-
նեն. ասեցէք, որ ես շատ էլ այն հին, ժխտ ու
անհասկացող վաճառականներից չեմ,—որ դա-
ղէթներ էլ եմ կարդում, որ Մօսկով, Նիժնի-Նով-
գորոդ, Հաշտարխան ման եկած մարդ եմ... այս-
պէս բարկացած սովորեցնում էր իր խնամախօս-
ներին խրատաֆօր Մարտինիչը...

Օր. Վարդուհու մօր կողմի հարուստ աղա-
կաններից մէկի տանը երեկոյթ էր: Այնտեղ պի-
տի գար և խրատաֆօր Մարտինիչը, որին ասել
էին թէ այնտեղ պիտի լինի մի գեղեցիկ և ու-
սում առած աղջիկ:—Այդ Վարդուհու մասին էր
ասված: Ժամի ինն էր, երբ յայտնեցին խրատա-
ֆօր Մարտինիչի գալուստը: Տանուտէրը դուրս

բան է տեղացի պատանիների տարեկան
թիւը, որոնք մեր երկրից գնում են թէ
Ռուսաստանի և թէ արտասահմանի այլ և
այլ բարձրագոյն դպրոցները, ո՞րքան է
մասնագիտական բարձրագոյն դպրոցներ և
ո՞րքան համալսարան մտնողների թիւը:
Եթէ, օրինակ, յայտնվի որ մեր գիմնա-
զիաներում աւարտածների մեծամասնու-
թիւնը դարձեալ ձգտում է համալսարանա-
կան ուսումը ստանալու, բժիշկներ, իրաւա-
բաններ և այլն դառնալու,—պարզ է, այն
ժամանակ, որ համալսարանական ուսումը
ձեռք բերելու պահանջը մեզանում աւելի
գորաւոր է, քան թէ որ և է մասնագի-
տական, տեխնիական ուսումը ստանալու
ցանկութիւնը:

Ուրեմն այն հարցը թէ բարձրագոյն
դպրոցներից ո՞ր տեսակն է աւելի անհրա-
ժեշտ մեր երկրի համար,—կարող է ձգա-
պէս վիճվել միմյան խղճմտաւոր հետա-
զոտութիւնից և ձեռք վիճակագրական
թւանշաններ հաւաքելուց յետոյ:

Եթէ յայտնվի, օրինակ, որ մեր ինտելի-
գենցիան աւելի է ձգտում դէպի համա-
լսարանական ուսումը, պարզ է որ համա-
լսարանի գոյութիւնը աւելի ցանկալի էր
լինի մեր երկրի համար, քան թէ բազ-
մաբուսական դպրոցի գոյութիւնը, քանի
որ դրանից այն հետեանք կարելի էր լինի
դուրս բերել, որ բժիշկներ, իրաւաբան-
ներ, ընդհանուր համալսարանական կրթ-
թութիւն ստացած լեզուագէտների ու
բնագէտների պահանջը մեզ մօտ աւելի
մեծ է, քան թէ գիւղատնտեսների, ուսեալ
հանքագործների, ինժեներների և մեքէ-
նագործների...

Մենք հեռու ենք հարցը վերջնական
կերպով պայպէս թէ այնպէս վիճելու դի-
տաւորութիւնից, բայց մենք մեզ թոյլ ենք
տալիս միայն այն միտքը յայտնելու, թէ վրձ-
նողական կերպով խօսելու մեր երկրի հա-
մար համալսարանի թէ բարձրագոյն տեսան
դպրոցի անհրաժեշտութեան մասին՝ կարելի
էր լինի միայն այն ժամանակ, երբ մասն-
աւորապէս կուսումնասիրվի երկրի պա-
հանջը դէպի բարձրագոյն դպրոցների այս
կամ այն տեսակը, աչքի առնել և ունենալով
կողմնակի ուսանողների ձեռք և համեմա-
տական թիւը այլ և այլ համալսարաննե-
րում, այլ և այլ ֆակուլտետներում, այլ և
այլ բարձրագոյն դպրոցներում՝ թէ Ռու-
սաստանում և թէ արտասահմանում:

Ինչքան էլ ցանկալի էր լինէր մեր եր-

կրի տնտեսական առաջադիմութիւնը,
սակայն հարցը դրանումն է թէ մեր երկ-
տասարդ սերունդի մի մասի ձեռք բերած
է տեխնիական, մասնագիտական ուսումը ար-
դեօք զանում է մեր երկրում անմիջական
գործադրութիւն, թէ մենք դեռ ևս այն
վիճակի մէջ ենք գտնվում, որ երկրի բնա-
կան հարստութիւնների մշակութիւնը այլ
և այլ խոչնդոտների հանգիստի ընդհա-
նուր համալսարանական ուսումը մեզա-
նում դեռ ևս աւելի գործնական, աւելի
անհրաժեշտ պէտք է համարվի:

Մենք կրկնում ենք, որ մեր կողմից դի-
տաւորութիւն չունենք վճռողական միտք
յայտնելու, այլ միայն գործնական մի հարց
ենք յարուցանում, որին հետազոտելու և
վճռելու թողնում ենք այնպիսիներին, որոնք
իրանց ձեռքում ունեն յիշեալ հարցը հե-
տազոտելու համար անհրաժեշտ վիճակա-
գրական նիւթեր:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՄՈՍԿՎԱՅԻՑ

Սեպտեմբերի 25-ին

Այսօր, կիրակի, սեպտեմբերի 25-ին՝ հանդու-
ցեալ Յովնանեանցի տանը տեղի ունեցաւ Մօսկ-
վայի ծխականների ընդհանուր ժողովը, որին
ներկայ էին 59 անձնք: Նիստը բացեց եկեղե-
ցական խորհրդի նախագահ պ. Զարմայր Մա-
րեանց ժամի մէկին. մուտքը տոմսակներով էր:
Ով որ ուշացաւ ժամանելու երբ հարկն էր, էլ
այնուհետեւ իրաւունք չուներ ներս մտնելու, որ-
պէս զի ժողովը դարձուցնել չընդհատվի անդա-
դար. բաւական էր, որ երկու նախընթաց ժողով-
ների նիստերը անօգուտ էին անցել մեր հասա-
րակութեան համար: Բանալով նիստը, պ. Մա-
րեանցը կարգաւ մարաքաղաքներէս հայոց եկե-
ղեցական կալուածներին խորհրդոց ընդհանուր
նախագահ՝ երիտասարդ իշխան Արամիլի-Վա-
ղարեանցի մի դրութիւնը, ուր իշխանը յայտնե-
լով իր անկեղծ ցաւակցութիւնը մեր նախկին
երեցիփոխ պ. Մ. Փանեանցի հրաժարականի առ-
թիւ, խնդրում էր պ. Վաղարեանցին՝ ընդունել
գործերը առժամանակ պ. Փանեանցից մինչև նոր
երեցիփոխ ընտրութիւնը: Գրանից յետոյ յարգելի
պ. Մաքեանցը դիմելով ծխականներին, առա-
ջարկեց նրանց ընտրել նախագահ այսօրվայ նիս-

նիչը, երբ իմացաւ այդ բոլորը: Այդ գիշեր նա
չը կարողացաւ քնել: Գեղեցիկ և դուռնաւ օրի-
որդը նրա աչքերից չէր հեռանում, զրգուելով այդ
վավաշտ ծերուկի կրքերը...

Երբ կարապետ Այրապետիչը չնորհաւորում էր
խրատաֆօր Մարտինիչի աղողութիւնը, այն ժա-
մանակ օր. Վարդուհու աղգականութիւնը էլ
չնորհաւորում էին նորա նախանձելի յաղթութիւ-
նը: Այդ բոլոր չնորհաւորութիւններին նա պա-
տասխանում էր լռելեայն, մի տեսակ դառն ժը-
պիտով: Ոչոք չը կարողացաւ իմանալ այդ ժա-
պիտ իմաստը, ոչոք չը կարողացաւ թափանցել
նորա սիրտը և տեսնել նորա լեզու դարձած սիր-
տը: Գրանակ խիթիլը այդ որտեղ արիւն չէր կա-
թի: Միթէ կրկին սկսվելու են անվերջ տան-
ջանքներ, անտանելի ստիպումներ՝ թողնել Պատ-
րիկեանին և գնալ այդ զրուելի արարածին, մտա-
ծում էր Վարդուհին՝ վայ տալով իր գլխին: Նո-
րա սիրտը արդէն վիայում էր, որ մօտ են այդ
տանջանքի օրերը և որ այս անգամ յաղթութիւ-
նը հեշտ չէ լինելու, գործը առանց զահարեու-
թիւնների չէ վերջանալու:

Տիկին Վարդուհին ամառը երեկոն ոչինչ չէր
ասել Վարդուհու, բայց երբ նոյն վերադարձան
տուն՝ դարձաւ նրան ասելով.

—Շնորհաւորում եմ քո յաղթութիւնը: Այն,
ինչ ուրիշները աղաչանքներով, պաղատանքնե-

տի գործերը ղեկավարելու համար: Ընտրություններ չուտ կայացաւ: 31 ձայնի առաւելութեամբ 59-ից նախագահ ընտրվեցաւ ինքն ալ. Զ. Մսերեանց, որ ամենայն իրաւամբ վայելում է ընդհանուր վստահութիւնը: Նորընտիր նախագահը իր չնորհակալութիւնը յայտնելուց յետոյ ծխականներու, յիշեցրեց մեզ թէ՛ ընդհանուր նիստերի դադարունքը, առհասարակ, խտրել որոշված է, այստեղ օրէնքի գործութեամբ կողմնակի վիճաբանութիւններ չեն կարող տեղի ունենալ, ապա ուրեմն թող իւրաքանչիւր անձ իրան յանձնված գոյն-դգոյն տոմսակները վրա՝ դրէ իր ընտրելիաց ա-նունները և տայ քարտուղարին: Ընտրել հարկաւոր է երկու անգամ և մի փոխանդամ Մի քանի քաղաքացիներ, երբ բոլոր տոմսակները ժողովեցին և ստուգեցին, սկսվեցաւ քուէարկութեան երկար արարողութիւնը, որ տեղի երեք ժամ: Ահա քուէարկութեան արդարեւէ՛ր՝ ալ. խաչատուր Քանանեանց ստացաւ 29 ձայն, ալ. Յովհաննէս Տէր-Յակովբեանց—29 ձայն, երկուսն էլ ընտրվեցան անգամ խորհրդի: Պ. Ն. Ներսիսեանցի բացակայութեան պատճառով նրա տեղ փոխանդամ ընտրվեցաւ ալ. Ս. Ստեփանեանց: Գրանուկ վերջացաւ անգամների ընտրութիւնը, մնաց երեք-փոխի ընտրութիւնը:

Աւալ քան դրան ձեռնամուխ լինելը, ալ. Մսերեանց կարգաց եկեղեցական գործերին վերաբերեալ օրէնքներից այն յօդուածները, որոնք նուիրված են երեցիկների ընտրութեան և նրա ծառայութեան, այն է, թէ երեցիկու պէտք է ընտրել այնպիսի մի անձն, որ վայելում է հասարակաց կատարելա վստահութիւնը և եթէ երեցիկներ իր պաշտօնավարութեան միջոցին, հետզհետէ երեք անգամ երեցիկու է ընտրվում, ալ. նախագահը իրաւունք ունի՝ հաւատարիմ ծառայութեան համար՝ ներկայացնել նրան ուր հարկն է չըմանալ: Այնուհետև տոմսակների նոր արշաւանքը և նոր քուէարկութիւնը մեզ ընծայեցին մի նոր երեցիկու. 33 ձայների առաւելութեամբ ընտրվեցաւ ալ. Մովսէս Սահարեկեանց, որ ներկայ ժամանակ Ս. Պետերբուրգում է: Պ. նախագահին ծխականների կողմից յանձնված է հեռագրով յայտնել նոր-երեցիկուին ժողովի ընտրութիւնը և չնորհաւորել: Նրան: Երբ գործերը վերջանալու վրա էին, ժողովին ներկայ ծխականները, ալ. Մովսէս Քանանեանցի առաջարկութեամբ, բուռն ծափահարութիւններով յայտնեցին իրանց խորին յարգանքը և չնորհակալութիւնը ալ. Մսերեանցին նրա ժրջան գործունէութեան և անխնայ վստահների համար: Վերջին երեք ժողովների դժուարին պատրաստութիւնները և եկեղեցական կառուածների հըսկողութիւնը և վարչական բոլոր գործերը համարեալ թէ միայն ալ. Մսերեանցի ուսերի վրա էին ծանրացել, եթէ չը յիշենք նրա սակաւամիւս օգնականներին: Եւ եթէ այսօր ծխականների առողջ դատողութիւնը յաղթանակ տարաւ, դրա զլխաւոր պատճառներից մինը դարձեալ ալ. Մսերեանցի անձնուէր գործունէութիւնն է, որ կարող է վկայել իւրաքանչիւր ծխականներից: Ժողովի արձանագրութիւնը ստորագրելուց յետոյ, նիստը փակվեցաւ 5 ժամին և ժողովուրդը ցրվեցաւ: Վերջացնելով նամակ պարտք եւ հա-նախագահ ընտրվեցաւ ինքն ալ. Զ. Մսերեանց, որ ամենայն իրաւամբ վայելում է ընդհանուր վստահութիւնը: Նորընտիր նախագահը իր չնորհակալութիւնը յայտնելուց յետոյ ծխականներու, յիշեցրեց մեզ թէ՛ ընդհանուր նիստերի դադարունքը, առհասարակ, խտրել որոշված է, այստեղ օրէնքի գործութեամբ կողմնակի վիճաբանութիւններ չեն կարող տեղի ունենալ, ապա ուրեմն թող իւրաքանչիւր անձ իրան յանձնված գոյն-դգոյն տոմսակները վրա՝ դրէ իր ընտրելիաց ա-նունները և տայ քարտուղարին: Ընտրել հարկաւոր է երկու անգամ և մի փոխանդամ Մի քանի քաղաքացիներ, երբ բոլոր տոմսակները ժողովեցին և ստուգեցին, սկսվեցաւ քուէարկութեան երկար արարողութիւնը, որ տեղի երեք ժամ: Ահա քուէարկութեան արդարեւէ՛ր՝ ալ. խաչատուր Քանանեանց ստացաւ 29 ձայն, ալ. Յովհաննէս Տէր-Յակովբեանց—29 ձայն, երկուսն էլ ընտրվեցան անգամ խորհրդի: Պ. Ն. Ներսիսեանցի բացակայութեան պատճառով նրա տեղ փոխանդամ ընտրվեցաւ ալ. Ս. Ստեփանեանց: Գրանուկ վերջացաւ անգամների ընտրութիւնը, մնաց երեք-փոխի ընտրութիւնը:

Եւստի, քան դրան ձեռնամուխ լինելը, ալ. Մսերեանց կարգաց եկեղեցական գործերին վերաբերեալ օրէնքներից այն յօդուածները, որոնք նուիրված են երեցիկների ընտրութեան և նրա ծառայութեան, այն է, թէ երեցիկու պէտք է ընտրել այնպիսի մի անձն, որ վայելում է հասարակաց կատարելա վստահութիւնը և եթէ երեցիկներ իր պաշտօնավարութեան միջոցին, հետզհետէ երեք անգամ երեցիկու է ընտրվում, ալ. նախագահը իրաւունք ունի՝ հաւատարիմ ծառայութեան համար՝ ներկայացնել նրան ուր հարկն է չըմանալ: Այնուհետև տոմսակների նոր արշաւանքը և նոր քուէարկութիւնը մեզ ընծայեցին մի նոր երեցիկու. 33 ձայների առաւելութեամբ ընտրվեցաւ ալ. Մովսէս Սահարեկեանց, որ ներկայ ժամանակ Ս. Պետերբուրգում է: Պ. նախագահին ծխականների կողմից յանձնված է հեռագրով յայտնել նոր-երեցիկուին ժողովի ընտրութիւնը և չնորհաւորել: Նրան: Երբ գործերը վերջանալու վրա էին, ժողովին ներկայ ծխականները, ալ. Մովսէս Քանանեանցի առաջարկութեամբ, բուռն ծափահարութիւններով յայտնեցին իրանց խորին յարգանքը և չնորհակալութիւնը ալ. Մսերեանցին նրա ժրջան գործունէութեան և անխնայ վստահների համար: Վերջին երեք ժողովների դժուարին պատրաստութիւնները և եկեղեցական կառուածների հըսկողութիւնը և վարչական բոլոր գործերը համարեալ թէ միայն ալ. Մսերեանցի ուսերի վրա էին ծանրացել, եթէ չը յիշենք նրա սակաւամիւս օգնականներին: Եւ եթէ այսօր ծխականների առողջ դատողութիւնը յաղթանակ տարաւ, դրա զլխաւոր պատճառներից մինը դարձեալ ալ. Մսերեանցի անձնուէր գործունէութիւնն է, որ կարող է վկայել իւրաքանչիւր ծխականներից: Ժողովի արձանագրութիւնը ստորագրելուց յետոյ, նիստը փակվեցաւ 5 ժամին և ժողովուրդը ցրվեցաւ:

VI
Վարդուհու համար բացվեցաւ տանջանքներով լի մի առաւօտ: Որը բացվելուն պէս նորա մօտիկ աղբակները և մանուսանդ աղբակներուհի-ները նրանց տուն թափվեցան, որովհետև այդ առաւօտ խորտաւոր Մարտինիչը, որպէս օրի-նաւոր փեսացու, պէտք է նրանց այցելութեան դար: Բոլորն էլ, իմանալով Վարդուհու արամա-դրութիւնը, սկսեցին նախատել նրան և իրանց կարծիքով խնդրել բերել:

—Ուրե՛ր, խնդրե՛ր եկ, էլ այսպիսի թիւը ձեռք չի ընկնի: Պէտք է շատ ուրախ լինես, որ այսպիսի բախտի ես հանդիպել: Միլիոնատէր է, մի-

տոյ, նիստը փակվեցաւ 5 ժամին և ժողովուրդը ցրվեցաւ: Վերջացնելով նամակ պարտք եւ հա-նախագահ ընտրվեցաւ ինքն ալ. Զ. Մսերեանց, որ ամենայն իրաւամբ վայելում է ընդհանուր վստահութիւնը: Նորընտիր նախագահը իր չնորհակալութիւնը յայտնելուց յետոյ ծխականներու, յիշեցրեց մեզ թէ՛ ընդհանուր նիստերի դադարունքը, առհասարակ, խտրել որոշված է, այստեղ օրէնքի գործութեամբ կողմնակի վիճաբանութիւններ չեն կարող տեղի ունենալ, ապա ուրեմն թող իւրաքանչիւր անձ իրան յանձնված գոյն-դգոյն տոմսակները վրա՝ դրէ իր ընտրելիաց ա-նունները և տայ քարտուղարին: Ընտրել հարկաւոր է երկու անգամ և մի փոխանդամ Մի քանի քաղաքացիներ, երբ բոլոր տոմսակները ժողովեցին և ստուգեցին, սկսվեցաւ քուէարկութեան երկար արարողութիւնը, որ տեղի երեք ժամ: Ահա քուէարկութեան արդարեւէ՛ր՝ ալ. խաչատուր Քանանեանց ստացաւ 29 ձայն, ալ. Յովհաննէս Տէր-Յակովբեանց—29 ձայն, երկուսն էլ ընտրվեցան անգամ խորհրդի: Պ. Ն. Ներսիսեանցի բացակայութեան պատճառով նրա տեղ փոխանդամ ընտրվեցաւ ալ. Ս. Ստեփանեանց: Գրանուկ վերջացաւ անգամների ընտրութիւնը, մնաց երեք-փոխի ընտրութիւնը:

ՆԵՐՍԻՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ-ՆԱՍԻՋՆԻՆԻՑ մեզ գրում են: «Մեր քաղաքային գործերը գնում են շատ դանդաղ. քաղաքագլուխը իր մասնաւոր խնամքով գործերով զբաղված՝ ամենին ժամանակ չունի հետաքրքր-վել քաղաքային գործերով: Քաղաքի ջրանցքը պատրաստ է վազուց, բայց ահա տարուց աւելի է, որ սպառնում են Շվեյցարիայի Վլէք քաղա-քից զլխաւոր մեքենաները, սակայն մինչև այժմ չեն ստացվում: Քաղաքային մնացած գործերն էլ նոյն անմիտութեամբ դրութեան մէջ են: Այդ դրու-թիւնից օգտվելով՝ մի քանի հմուտ ձկնորսներ պղտոր ջրում ձուկ են որսում:»

Ստացանք խաղաղի Ֆլորենցիա քաղաքում, Անգլո-գեր-գութերաւոր խմբագրութեամբ ֆը-րանսերէն լեզուով հրատարակվող ժամանակակից գործերի միջազգային բառարանը (Dictionnaire international des écrivains du jour): Դա շատ գեղեցիկ աշխատութիւն է և շատ օգտաւէտ է գրականութեամբ զբաղվող անձանց համար: Ամեն ազգերի ժամանակակից գործերի կարճ կենսագրութիւններ և նրանց զբաղմունքի վեր-նադիրներ կը գտնի ընթերցողը այդ աշխատու-թեան մէջ: Արդէն հրատարակվել են այդ բառա-րանի 4 տեւրակները Ա-ից սկսած մինչև Ը. տա-ւը: Մինչև եկող տարվայ մայիս ամիսը պէտք է լոյս տեսնեն դարձեալ 8 տեւրակներ: Երևում է որ խմբագիրը Եւրոպայի ամեն ազգութիւնների գործերի մասին տեղեկութիւնների հարուստ պաշար ունի, սակայն հայերի մասին, երևում է, որ շատ պակասաւոր տեղեկութիւններ ունի: Օրինակ բառարանում Ալիշանի կենսագրութիւնը կայ, բայց Այտընեանի պէս հեղինակը մոռաց-ված է: Ուրիշ կողմից գտնում ենք բառարանում ինչ որ Աղանուր, աղանուրով երեք քաղաքի կեն-սագրութիւնը, որոնց մասին առաջին անգամ տեղեկանում ենք թէ հայ բանաստեղծուհիք են և դրած ունեն բանաստեղծութիւնների մի ժողովա-ծու: Ամբողջ բառարանի զինը ստորագրութեամբ 20 ֆրանկ է, որ մեր փողով անում է 11 բուր-շի, իսկ ստագրութիւնը վերջանալուց յետոյ կարծե-նայ 25 ֆրանկ: Ամենից շատ տեղ բառարանում յատկացրած է խաղաղի, ֆրանսիացի, գերմանա-ցի, անգլիացի և ռուս ժամանակակից գործերին:

«Մշակի» անցեալ, № 112-ի մէջ, բանասիրա-կանի ճակատին դրած հոռոմական III թանջա-նը սխալ է, որովհետև «Նշանածը» վէպի այդ գլուխը IV գլխի շարունակութիւնն է:

—Այն էլ կայ, որ նա այն հին ժառո հա-րուստները չէ: Զարմանալի հասկացող և աղ-դասէր մարդ է, ասում էին ուրիշները:

—Սա էլ է աղբատէր, աւելացնում էր տիկին Վարդաբէն քիթ ու պուռնը ծուռելով և Վար-դուհուն մատնանիլ անելով—աղբ, հա աղբ,—դահլաներս էլ տարան: Դէ՛ համեցէք, թէ աղբա-տէր ես, այ քիչ գործելու յարմար միջոց, ապա ինչու ես փախչում:—Մեծ-մեծ խոսելներն է մի-այն:

«Ես նշանված եմ»—ասա միակ պատասխանը, որով Վարդուհին աշխատում էր պաշտպանվել բայց որը աւելի էր զրդուած նրա աղբակներն-րին:

Ուրիշ ժամի 11-ին խորտաւոր Մարտինիչը իր երկու ուղեկիցներով չնորհ բերեց Սուրբու-լեանցների տունը: Թխատարած ընդունեցին նը-րան, և աւելի ես սկսեցին թախանձել Վարդու-հուն թողնել իր յամառութիւնը, բայց նա չը նայած այդ բոլորին, բացէ ի բաց հրաժարվեց մինչև անգամ խորտաւոր Մարտինիչի երեւո-ղորս դաւուր: Բոլորքեանք տախի ու վրա ե-

Ներկայութիւն, հոկտեմբերի 3-ին, Ռիֆլիսի բե-մի վրա առաջին անգամ ներկայացվեցաւ Վերջին-նոր դրած «Օտելլո» օպերան: Ինչպէս վերնագիրը ցոյց է տալիս, օպերայի բովանդակութիւնը վերցրած է Շէկսպիրի ողբերգութիւնից, լիբե-րէտիստը աշխատել է որքան կարելի է հետեւել Շէկսպիրին և չը կերպարանափոխել նրա տիպե-րը: Անկարգ կոմպոզիտորը իր կողմից գեղեցիկ բովանդակութեանը տուել է հիմնալի երաժշտու-թիւն, չը նայած որ երաժշտութեան այն ձևը, որով նա գրել է Օտելլոն, նոր է նրա համար, նա չէ հետեւել բուն իտալական չիզային և իր նախկին բաղմամբ օպերաներին: Օտելլոն դը-ված է «գեղեցիկութիւն» ասված ստիլով: Նրա մէջ չը կան որոշ կազմակերպված մեղօղիներ, բայց դրա փոխարէն երաժշտութիւնը միանգա-մայն համապատասխանում է բեմի վրա կատար-վող գործողութիւններին և գործող անձինքների տրամադրութեան: Օրկէստրի ընդհանուր ներ-դասնակութիւնը սքանչելի է: Ռիֆլիսի բեմի վրա այս օպերան միանգամայն աշողութիւն պիտի ունենայ, քանի որ իր գեղեցիկ բովանդակու-թեան և երաժշտութեան համար ունի յարմար և արժանաւոր ոյժեր: Կան երեք պատասխանատու դերեր, որ կատարում էին ալ. Մեղիզեմ (Օտել-լո), ալ. Պրեանիշնիօ (Եսոպ) և ալ. Եօդեֆովիչ (Գեդդէմոն): Եւ երեքն էլ թէ խաղալում և թէ երգելում հիմնալի էին: Խորքը և օրիշտը ալ. Պրիբիկի ձեռքերի տակ անպարսկելի էին: Դէ-կօրացիները և հագուստները այնքան գեղեցիկ էին, որ պարծանք կարող են բերել ամեն մի օրի-նաւոր բեմին: Վերջինից բոլոր հանգամանքները այնպիսի մի տրամադրութիւն էին տուել թատ-րոնի դահլիճին, որ բուռն ծափահարութիւններ ամբողջ ներկայացման ժամանակ անվերջանալի էին:

Կերակրի, հոկտեմբերի 9-ին, հայ դերասանական խումբը, Ռիֆլիսի Աւետարական Կուրի թատրո-նական դահլիճում (նախկին Կրօսով, Արշակու-նիի տանը), Կուրի խորհրդի թոյլտւութեամբ, յօդուած ալ. Աւալ և Կարի, կը տայ մի ներ-կայացում: Կը խաղան, առաջին անգամ, «Համեղ Պատառ» կոմիդիա 3 գործողութեամբ, հեղ. Ա-լէքսանդրովի, թարգմ. Աւալեանցի: Գործողու-թիւնը կատարվում է ամբարնոցում: Տեղերի գինը պակասեցրած են: Անտրակտներում կածէ երաժշտութիւն: Սկիզբն է 8 ժամին: Տոմսակնե-րը վաղօրօք կարելի է ստանալ Զմիկեանի դրա-վածառանցում, Միքայէլեան կամուրջի վրա:

ՄԵԼՐԻՆՑ մեզ գրում են. «Սեպտեմբերի 26-ին, առաւօտեան 8 ժամ 5 րոպէին, այստեղ զգալի եղաւ երկրաշարժի սաստիկ հարուած, որը բա-ւական երկար տեւեց: Նոյն ամսի 22-ին Երասխ գետում գտել են մեղրիկ երկու երիտասարդներ զիւնիներ, որոնք ութ օր անյայտացած են ե-ղել: Յայտնի չէ թէ արդեօք դրա իրանք են խեղդվել, թէ դրաց սպանել է շուրս են գցել: Այդպիսի անախնայ սպանութիւնների պատճա-ռով զիւղում սարսափ է տիրում:»

դան: Այդ ինչ խաղաղակութիւն էր, որ նրանց գլուխն էր դալիս: Փորձեցին հանդել նրան ա-ղաչանքներով, փորձեցին և սպանալիքներով, բայց ոչինչ չօղնեց, նա չը համաձայնեցաւ իր ա-ռանձնարանից դուրս գալ:

—Զեք եմ ասում, ինձ հանգիստ թողէք, ապա-թէ ոչ կը գնամ և կասեմ ուղղակի այն խեղա-գարին, որ ես նշանված եմ և որ մի այլանդակ, մի ոտքից գլուխ փառած արարածի կին լինել ես չեմ կարող,—վերջապէս համբերութիւնը հասած պատասխանեց Վարդուհին:

—Որդիս, մեզ խնայիր, լալով վաղեց նրա մօտ մայրը: Այդ մի տես մի հար: Մինչև վիզերս պարզել մէջ նը խրված: Այս է մեր յոյժը. դու էլ, որ այդպէս ես անում, ինչ կը լինի մեր ճա-րը:

Մօր այս խօսքերը սուր սլաքներ պէս ցցվե-ցան Վարդուհու սրտում: Երկու հոգս կար այժմ նրա առաջ՝ իր կամ ընտանիքի բախտաւորու-թիւնն ու պատիւը: Գրանցից մէկը պիտի ղոհ-վէր: Ո՛րը դոհել Երկուսն էլ այնքան նրա սրտին մօտ են, երկուսն էլ այնքան թանգ: Նա այս տեսակ ծանր մտքերի և դրանցից առաջացող դառն զգացմունքների աղղեցութեան տակ ըն-կաւ մի տեսակ տենդային դրութեան մէջ: Այ-նուհետև ստիպված էին մի առօրեանակ նրան հանդիստ թողնել: Խորտաւոր Մարտինիչը նե-

Լսում ենք, որ ալ. Արիստոմ Յովհաննիսեան հրաւիրված է Ախալցխա տեղական երկսու-ղարցների տեսչի պաշտօնով:

—

Սեպտեմբերի 4-ին տուած վրաց ներկայացու-մը, թէ և այս պէջոնի երկրորդ ներկայացու-մը միայն, բայց այնքան քիչ հասարակութիւն էր գրաւել, որ կարելի է ասել, թէ թատրոնը դա-տարել էր: Այդ ուրախալի բան չէ, ի հարկէ, քա-նի որ եթէ այդպէս շարունակվի, վրաց թատ-րոնն էլ հայոց թատրոնի ողորմելի գրութեանը կը հասնի:

Սահակ քահանայ Սահակեանց, որ նորերս հը-րատարակեց «Կրօնի դասագիրք», այժմ լոյս է ընծայել մի փոքրիկ բրօշուր, «Մի քանի խօսք» վերնագրով, հայ զարդների կրօնասոյցներին ուղղած: Հեղինակի ասելով, այդ «Մի քանի խօս-քը» կազմում է դասադրել առաջաբանի առաջին մասը, և պէտք է անբաժան լինի դասադրելի՝ դրա գործածողների համար:

ԹԻՖԼԻՍԻ քաղաքային վարչութիւնը նշանակել է կենսական միջնոցների վրա հետեւող տակօնա հոկտեմբերի 1-ից մինչև նոյեմբերի մէկը: Կրօնա-չատակ ալիւրից թխած հացի ֆունտը արժէ 5 կօպէկ, ցորենի ալիւրից առաջին տեսակի ֆուն-տը 3 1/2 կօպ., երկրորդ տեսակի 3 կօպ., նոյն ալիւրից տեղական թոնրի մէջ թխած հացի ֆունտը առաջին տեսակի արժէ 5 կօպ., երկ-րորդ տեսակի 4 կօպ., երրորդ տեսակի 3 1/2 կօ-պէկ: Կրօնաչատակ ալիւրից, ցորենի ալիւրի հետ խառն թխած լաւանքների առաջին տեսակի ֆունտը արժէ 5 կօպ., երկրորդ տեսակի 4 կօ-պէկ: Տաւարի մսի ֆունտը առաջին տեսակի ար-ժէ 8 կօպ., երկրորդ տեսակի 7 կօպ., սուկի 14 կօպ., ալիւրի մսի ֆունտը 8 կօպէկ:

Մեզ խնդրում են յայտնել, որ այսօր, հինգ-շաբթի, հոկտեմբերի 6-ին, երեկոյան 7 1/2 ժա-մին, լինելու է Կովկասեան Գիւղատնտեսական ըն-կերութեան ընդհանուր ժողովը: Ընթացիկ գոր-ծերը քննելուց յետոյ, կը կատարվին խորհրդի անդամի ընտրութիւնները: Ընդհանուր ժողովի նստին կարող են ներկայ գտնվել և կողմնակի անձինք:

Հոկտեմբերի 4-ին, ինչպէս հաղորդում է «ԷԱՅ-ԷԱՅԷ» լրագիրը, Ռիֆլիսի Ռիֆլիսի գնացին դիւ-ւորական միմտար Վանսօսկի, գնահաւարող-տանտ Երեմիէտով և Կովկասեան շտաբի զլխա-ւոր գնահաւար-Լյուսնանտ Տրոցկի:

Սեպտեմբերի 21-ին տեղի ունեցաւ Պետեր-բուրգում «Մոլա» լրագրի նախկին խմբագրի-հրատարակող Պոլեմիայի թաղումը, ներկայու-թեանը ռուս շատ գրականագետների Գաղաղի վրա դրած էին մի քանի պատկեր «բարեկամնե-րից», «աշխատակիցներից» և «НОВОСТИ» լրագրի կողմից: Գերեզմանի վրա ռուս գրող Գրադովիկի մի ճառ ասեց, որը նուիրած էր Պոլեմիային,

որովհետեւ ինդրեցին Վարդուհու կողմից, յայտ-նելով նրա վատաւորվ լինելը և հրաւիրեցին ե-րեկոյան ընթերցել:

Գոնէ երեկոյան հարաւի օրիորդին տեսնելու յուսով հեռացաւ խորտաւոր Մարտինիչը:

Մտածմունքները մի վայրկեան անգամ չէին թողնում Վարդուհուն: Մինչև երեկոյ տենդա-յին դրութեան մէջ տանջվում էր նա: Ան-կապ մտքեր, մէկը միւսից ծանր ու անմիտ-թար դալիս անցնում էին նրա գլխից: Զոհել իր բախտը ընտանիքի բարեկաւութեան, ընտա-նիքի պատիւ համար: Բայց ինչու... Միթէ իւ-րաքանչիւր անհատ պարտաւոր չէ հոգալ իր սեպական բախտաւորութեան համար: Ոտնա-կոխ անել ընտանիքի պատիւը իր բախտաւորու-թեան համար.—բայց միթէ ընտանիքի պատիւը որդուն ես չէ վերաբերում: Միթէ նրա պարտքը չէ հոգալ ընտանիքի բարեկաւութեան մասին: Այո, ծանր էին և յուզիչ այս մտքերը մի օրիոր-դի համար, որը սիրում էր իր Երեմիէտով, յար-գում էր և իր ընտանիքի պատիւը: Նա գիտէր, որ ծանր պարտքերի տակ ծնւած են նրա ծնող-ները, որ երկար ժամանակ չանցած պիտի ծա-խեն այդ պարտքերի փոխարէն իր հօրից մնացած կաւումները ու իրեղենները և որ ապահով դը-րութեան մէջ մնացած ծնողները այն ժամանակ ով դիւտէ ինչ դրութեան մէջ են ընկնելու:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԽՈՐ ՀԻՒՆԴԱՆՈՑ

(Կուկիա, վարձարձի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր

ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—9—11 ժ. վերաբուժական (ատամնացաւի), վնասի. և աչքի ց.
ԲՈՒԿԱՎԱՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց.
ԿԻՆ-ԲՈՒԿԱՎԱՍԿԻ—11—12 ժ. կանանց և երեխայոց ց.
ԲԵՆԿԵՎԱՍԿԻ—11—12 ժ. ախտաբան, կոկորդի, քթի ց. և սիֆիլիսի:
ԱՐՏԵՄԻԵՎ—12—1 ժ. երեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի կանանց ց.
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց ց. բացի կիրակի:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ

ԳԱՂՕՄԱԿԻ—4¹/₂—5¹/₂ ժ. կաշուի ցաւերի և սիֆիլիսի.
ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—5¹/₂—6¹/₂ ժ.
ՓՈՒԿԱՎԱՍԿԻ—5¹/₂—6¹/₂ ժ. ներքին, երեխայոց և ջրային ց. (էրեկտոմերապիա):
Հիւանդանոցում է մահ կարգի մէջ Մ. Օ. Կ. Ե. Բ.

Վճար—50 կ.: Համարձակողի (կոնսիլիումի) համար փոխադարձ համաձայնութեամբ:
Հիւանդանոցի վերապետը ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ

Ներկայ տարվայ վերջերում թիֆլիսում կը հրատարակվի

„ԴԱՇՆԱԿ“

վերաբորով բանաստեղծութիւնների, երգերի և թատրոնական կոմիկական կուպլետների
ժողովածու: Այսին թիֆլի վրա, մարտի տպագրութեամբ: Բաժանորդ գրելու են կանխա-
պէս Գոյովիկիսի տրուպէկտի վրա, պ. պ. Քէլիմովի և Նաւալովի անփիշաների կոնտորա-
յում՝ 40 կոպէկով: Օտարաբաղադրացիք ճանապարհածախսով կուղարկեն 50 կոպէկ հետե-
ւալ հասցեով՝ Թիֆլիս. Կամալի Կամալի, Կամալի Կամալի.
1—6

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.

ՅՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՇԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն մարտի և օգոստոսի միջև և փոխադարձ.
Հինգշաբթի, հոկտեմբերի 13-ին, ԱՆԱՏՈԼԻԱ (ANATOLIE) շոգենավը, նաւապետ
ԲՕՇԷԼ (BOSCHEL) զուրա կը գնայ Բաթումից դէպի Տրապիզոն, Օրդու, Սամսուն,
Կ. Պոլիս և Մարսէյ: Տեղեկութիւնների մասին պէտք է ղրկել ընկերութեան
գործադիրներին, Բաթումում էլ ժողովուրդի տան, Նաբեքէժայա, և թիֆլիսում Նախիկի Սր-
ճրուհի գալլերէում, № 103.
2—3

Abonnementseinladung an
die meist verbreitete deutsche Wochenschrift:

Das Echo

(Stimmen aus allen Parteien.)

Wochenschrift für Politik, Literatur, Kunst und Wissenschaft.

Das Echo bringt allwöchentlich in unterhaltender Form Berichte über alle politischen, wirt-
schaftlichen, wissenschaftlichen und gesellschaftlichen Vorgänge, welche sich in Deutschland und Aus-
lande abspielen.
Das Echo ist kein Parteiblatt, sondern es läßt die interessantesten Stimmen aller Parteien
zu Worte kommen.
Das Echo widmet außerdem dem Leben der hohen Kreise eingehende Aufmerksamkeit.
Das Echo bringt in jeder Nummer ein bis zwei abgeschlossene Novellen, Erzählungen u.
s. w. aus der Feder bewährter, zeitgenössischer Schriftsteller.
Das Echo bringt informierende Notizen, Kritiken und Leseproben aus den bedeutendsten
Erscheinungen des internationalen Büchermarktes.
Das Echo betrachtet es insbesondere als seine Aufgabe, dem Leben und Treiben der
Deutschen im Auslande die liebevollste Aufmerksamkeit zuzuwenden.
Das Echo will somit unsern Landsleuten im Auslande ein „Bote aus der Heimat“ sein,
deshalb ist auch sein Abonnementpreis ein sehr niedriger. Es versendet die Expedition in Berlin
S. W. das Echo nach allen zum Weltpostverein gehörigen Ländern für 4 Mark 50 Pf. vierteljähr-
lich und für 17 Mark ganzjährig, nach den Ländern und Gebieten außerhalb des Weltpostvereins
für 23 Mark ganzjährig.—Zahlungen geschehen am raschesten und sichersten durch Postanweisung
oder durch Anweisung auf deutsche Banken.—Ebenso liefert jede deutsche Buchhandlung und Zei-
tungsagentur im Auslande das Echo zu den landesüblichen Preisen. Probenummern sind durch
die letzteren zu beziehen oder auch direkt von

J. H. Schorer,
Verlag des Echo, Berlin S. W.

ԿԵՐԵՐԵԱՆ ԱՆՈՒՉԱՆՈՑ ԶՈՒՐԸ

Հաղիւ թէ ռուսաց պարֆիւմորական արհեստի որ և է ուրիշ արդիւնաբերութիւն ստա-
ցած լինել արհեստի հոշակ, ինչպէս իմ «Անուշանոտ ջուրը»: Առատ պարունակութիւն անու-
շանոտ նիւթերի, էժան դնի հետ հանդերձ, դարձրեց այդ ջուրը ամենագործածական և փոխա-
րինեց ուղիւղօր, տուալետի ջուրը և նոյն իսկ անուշանոտ իւղերը, ինչպէս զգեստները և
թաշկինակները օժեղու համար, այնպէս էլ մարմինը սրբիւր, սենեակների պուզլէրիզացիայի
համար, և այլն: Այդ ջրի հաղադրու առանձնայատկութիւններից մինն այն է, որ նրա գուր-
կան և զորացող համար ժամանակի ընթացքում չէ զգուացում և ուր որ նրան մի անգամ ըսկ-
սել է գործածել, նա դառնում է անհրաժեշտ պահանջ: Անուշանոտ տարրերի աջող բաղադրու-
թիւնը, որոնք և կազմում են այդ ջրի հիւրը, բաշխող ներգործութիւն ունի, թարմացնելով
նիւթերը, սրտի խառնվելու, գլխացաւի և յուզմունքների - ժամանակ: Առանձին անուշ-
«ԿԵՐԵՐԵԱՆ ԱՆՈՒՉԱՆՈՑ ԶՈՒՐԸ» տուած է նրան նոյնանման անուշանոտ օղիւղօր (eaux
de Cologne) թէ իսկական կեօնի և թէ այլ պատրաստութիւնների ջրերից յոկելու համար:
Մարմնում է գաւառներում բոլոր նշանաւոր վաճառականների, իսկ Մոսկովյում Բ. Կե-
լէրի և ընկ. մօտ, Նիկոլայայա փողոցում:
№ 10. Ս. Կ. Օ. (2—3)

ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Որ աւարտել է Պետերբուրգի ուսուցչական ինստիտուտում և մի քանի
տարի կատարելագործվել է արտասահմանում ՉԱՓԱՌՈՐ ԳՆՈՎ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ԳԻՄՆԱԶԻԱՅԻ, ԲԵԱԿԱՆ ԵՒ ԲՈՂՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ:
Նա պահուում է և ԳԻՄՆԱՐՈՒԿՆԵՐ (պանսիօնէր և նախընթիվ):
Ցանկացողները թող ղրկեն Տէր-Յակովբեանցին. Թիֆլիս. Բոլշայա
Банкская улица, д. № 3.
1—5

ԲԻԼԻԱՐԴԻ ԳՆՏԵՐ

Մեծ ընտրութեամբ, կիյներ և նրանց համար կաշի ծախվում են ճախարակագործ վար-
պետ Վ. Գոլովիկովի մօտ, Օդէսայում, Կրասնի պէրէուլոյ, տուն Շվարցի (Одесса,
Красный переул. д. Шварца, токари. мастеръ В. Говликовскій).
9—10 (2)

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

ԱՌԱՌՈՐԱՄ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆՑԻ

ՌՈՒՍԵՐԷՆԻՑ-ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԴԻՐԳ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐ

Գինն է 3 ռուբլի, ճանապարհի ծախսը գնողի վրա է:

Միանուագ քանից աւելի գնողին զիջումն կը լինի:

Վաճառվում է ԲԱՅԱՌԱՊԷՍ Խիդիկէի և ընկ. գրախառնանոցում, Թիֆ-
լիս, Գոլովիկովի Պրոսպեկտ, առաջին Գիմնազիայի հանդէպ:
4—40

НЪ МЕЦКАЯ ГОСТИНИЦА

ВЪ ВАРШАВЪ

31. Длугая улица 31.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՒՐԱՆՈՑ

ՎԱՐՇԱՎԱՅՈՒՄ, Կլուզայա փողոց, 31. Գտնվում է քաղաքի նոյն
իսկ ԱՌԵՏԻՄԱԿԱՆ կենտրոնում, ԹԱՐՈՆՆԵՐԻ և բոլոր ՊԱՇՏՈՆԱՏԵՂԵՐԻ կողքին:
90 սենեակներ, շքեղ կերպով յարմարեցրած, 30 կոպէկից մինչև 3 ռուբլի օ-
րական վարձով:

ԿՈՆԴԻՏԵՐԻԱ և ԲԵՍՏՈՐԱՆ

ձաշեր 30 կոպէկից մինչև 1 ռուբլի:

ՕՐՆԵՐՈՒՄՆԵՐ և ԿԱՌԲԵՐ կրկանվում բոլոր գնացքների համար:

ԿԱՌԲԵՐԻ վարձը չափաւոր գնեցով:

(2)

ЗУБНЫЯ СРЕДСТВА А. ШТЕХЕРЪ
ПОДОЛЬСКІЯ ЗУБНЫЯ КАПЛИ
КОРОБКА 50 И 80 К.
ГИГИЕНИЧЕСКІЙ КОКАИНОВЫЙ
ЗУБНОЙ ЭЛИКСИРЪ
БОЛЪШАЯ ФЛАКОНЪ 80 К.
ГИГИЕНИЧЕСКІЙ ЗУБН. ПОРОШОКЪ
КОРОБКА 30 К.
СМЛАДЪ ВО ВСЯХЪ АПТЕКАХЪ И АПТЕК. МАГАЗ.

ՊՐՈՎԻԶՈՐ Ա. ՇՏԵԼԻՐԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ԱՏԱՄՆԵՐԻ ՑԱԽԻ ԵՒ ՓՉԱՆԱԼՈՒ ԴԵՄ

ՊՐՈՎԵՆԱՆ ԱՏԱՄՆԱԿԻՆ ԿԱՌԻՆԵՐ 80 ԿՈՎ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՎԱՅԵՆԱՆ ԱՏԱՄՆԱՅԻ ԷԼԻՎ.

ՍԻՐ 80 ԿՈՎ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՏԱՄՆԱՅԻ ՓՈՇԻ 30 ԿՈՎ.

ԳԼԽԱԽՈՐ ՊԱՀԵՍ. ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ Կովկասեան ղեղավաճառատան, և պ. պ.
Շահպարտեանցի, Մակկէլի, Սենիկովիկով և Ազմուրովի ղեղաւաններում: ԲԱԳՈՒԻ մէջ,
Բէկկէլի մօտ, ԳՈՒԹԱՅԻՍԻՄ՝ Կոկոշկի մօտ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼԻՄ Բրոննոցկու մօտ և ԵԿԱ-
ՏԵՐԻՆՕՒՐՈՒՄ:
(2)

ВЫСОЧАЙШЕ УТВЕРЖДЕННОЕ

Россійское Общество Застрахованія капиталовъ и доходовъ

УТВЕРЖД. ВЪ 1835 ГОДУ

ԲԱՐՁՐԱՊՈՅՆ ՀԱՍՏԱՎԱՄ

Ռուսաց ընկերութիւն կապիտալների և եկամուտների ապահովութեան

հիմնված 1835 թ.ին

Ամենահին և միակ ռուսաց ընկերութիւն, որը բացառապէս պարապում է կանանց (կապիտալների
և եկամուտների) ապահովութեան գործով, փոխադարձութեան սկզբունքների վրա:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԻ 8,000,000 ՐՈՒԲԼԻ

- Կապիտալների ապահովութիւնը ժԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ համար, ապահովացնողի մահուան դէպքում
- Կապիտալների ապահովութիւնը ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ և երեխաների համար ԲԱԺԻՆԲԸ ապահովացնելու համար
- Եկամուտների և ցմա՝ նշանակվող ԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ապահովութիւնը:
Տարիները և մանրամասն տեղեկութիւնները ուղարկվում են անվարձ ԳԼԽԱԽՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱ-
ԼՈՒԹԵԱՆ կողմից, որը գտնվում է Թիֆլիսում, Վերամիսովիկայա փողոց, տուն № 24.
Գլխաւոր Ազնետ և Տիւնուզ Կովկասեան երկրի համար՝ Ն. Ն. ԳՐՈՒՋԷՆԲԵՐԳ:

ՊԱՀԱՆՉՎՈՒՄ ԵՆ ԱԳԵՆՏՆԵՐ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐ

Թիֆլիսի և Կովկասեան ուրիշ քաղաքների համար:

22—32 (2)